

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto

zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za peti-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Velika noč.

Debel sneg pokriva še ponekod našo gorensko stran, v zvonikih pa že veličastno doné velikonočni zvonovi, oznanjajoč nam veselo „alelujo“. Pomladansko solnce izkušša s svojo pomlajeno močjo obuditi naravo iz dolgega zimskega mrtvila; njemu dolgo ne bo mogel kljubovati sneg, tudi za naravo pride skoro vstajenje.

Bolj še kot druga leta se letos veselimo vzbujajoče se pomladi in z zadovoljnostjo kličemo „aleluja“ ob teh svečanih dnevih, saj se nam je odvalil kamen, ki nam ni dal prav dihati. Minila je nevarnost za vojsko, ono strašno klanje, v katerem se uničuje življenje stotisočeri najboljših sinov, mladih očetov, ki za seboj pušča armade pohabljenih, za delo nesposobnih ljudi, ki pri naša obup, siromaštvo in glad v toliko in toliko tisoč družin, ki v nekaterih sekundah pokonča milijone in milijone vrednosti. Naš kmet, meščan in delavec bo posegel mirno po svojem delu in v mirnem toku se bo razvijalo gospodarsko življenje dalje. Da bi naši državniki prišli do spoznanja, da slovanski narodi avstrijski, ki so s krvavečim srcem glasovali za vojaštvo, namenjeno za boj proti rodnim bratom, česar bi Nemci nasproti Nemcem nikdar ne storili, zaslužijo pač vse drugačno usodo, kakor jo pa imajo sedaj, ko po Hrvaškem radi veleizdaje zapirajo, mučijo in obsojajo najboljše ljudi samo zato, ker pripoznavajo, da so Srbi, ko pri Čehih stika krvnik, kje bi našel svoje žrtve, in pri nas Slovencih nemški vojaki smejo nekaznovano streljati na povsem nedolžne ljudi, ko se uvaja naravnost strahovlada proti vsem, ki se čutijo dobre Slované.

Kolikokrat smo že povdarjali, da smo Slovenci z Avstrijo nerazdružljivi, da le v tej mnogojezični državi v družbi s svojimi krvnimi brati vidimo svoj obstanek; toda preganja se nas, denuncira, obtožuje in obsoja samo zato, ker hočemo enakopravnosti z drugimi narodi, ker

hočemo kot državljani imeti poleg svojih dolžnosti tudi svoje pravice.

Naj bi naši državniki ne prišli prepozno do spoznanja, da nemška pomoč ni bila nesebična, da ta nemška pomoč postane lahko nevarna za obstoj države same! Bojimo se, da preprečena vojska vendar za seboj pusti sled, ki nam ne bo prijetna. Saj smo mi Slovenci po navadi tisti nesrečni narod, ki vselej najbolj čuti neprijazno sapo, ki prihaja od nemških vlad. Razdeljeni v dva tabora smo že itak majhni po številu, še manj upoštevan faktor, zlasti ko vidi nemško-nacionalna vlada, da je glavna skrb naših klerikalcev uničiti napredno gibanje pri Slovencih, in če pri tem tudi pogine ves narod. Odtod klečplazenje klerikalnih prvakov, odtod njihove denunciacije naprednih Slovencev, odtod njihov ostudni časniški boj, ki je potihnil po usodnih septembrskih dneh samo za nekaj mesecev. Toda pri vsem tem nas navdaja vendar upanje na skorajšnje „vstajenje“ tudi pri Slovencih.

V narodno-napredni stranki so se zopet združili vsi resnično narodno- in pri tem seveda napredno-misleči ljudje, in naš konservativni kmet je začel polagoma izpregledavati. Nič več se ne da menič tebič komandirati od vsiljenih mu voditeljev, on je začel zahtevati, da se ga upošteva tudi samega. In ravno te dobe, ko pride reakcija od ljudstva samega, ko kmet in rokodelec pride do samostojnega mišljenja, smo zanesljivo in z nestrpnostjo pričakovali. Vsa znamenja kažejo, da nismo več daleč od te dobe. In tudi zato letos obhajamo z večjo radostjo in z večjimi nadami Veliko noč.

Češka ali — Lombardija.

Za sedaj so se pomirili valovi. Ponehala je napetost, razburjenost, ki je vznemirjala rodbine, katerih člani so vojaki, odlegla je skrb, ki je kakor mora tiščala na srca mater, očetov, ljubih, bratov in sester, ko so pričakovali vsako jutro poziva pod cesarske zastave; ponehali so vojaški

vlaki, ki so se pomikali vsako noč od Ljubljane proti Trstu, kar pa ni pomenjalo mobilizacije, ampak le „dopolnitev“ vojaških straž.

Pol leta je trajala mučna in razburljiva kriza, ki je kot mrzlica pretresala celo državo, celo Evropo. Cene živil so šle od dne do dne na kviško, vrednost papirjev je padala, vsak trgovski načrt je bil nesiguren in tako je ta kriza ugonobila na stotine milijonov.

Tedaj je ta napetost ponehala ali odstranjena ni.

Srbska vlada je dala izjavo, kakršno je zahtevala dunajska vlada in nevarnost vojne je za sedaj odstranjena.

Mi se ne strinjamo s stališčem docela in napol oficijoznih dunajskih listov, ki pri tej priliki pišejo ditrambe na modrost naših državnikov, na življensko silo naše države, na moč naše vojske. Mi menimo, da za ditrambe sploh ni povoda.

Kaj smo dosegli?

Obdržali smo nekaj, kar sploh iz rok ne smemo dati, če hočemo ostati velesila. Če Avstrija izgubi Bosno, poneha biti velesila, prav tako, kakor poneha biti velesila, če izgubi Trst, Prago ali Dunaj. Obdržali smo Bosno brez velike vojske, in obdržali smo jo po vplivanju nemške diplomacije na rusko vlado, obdržali smo jo s pomočjo — Japoncev. Ni torej povoda zvoniti z vsemi zvonovi, ampak bolje je, če ostanemo pohlevni.

Bosensko vprašanje se je pomirilo ali rešeno ni. Njegova rešitev šele pride.

Ko je pokojni cesarjevič Rudolf potoval po Bosni in Hercegovini, občudoval to zdravo, krepko ljudstvo in se je divil naravnim zakladom teh dežel, je izrekel znamenite besede: to bode enkrat Češka na jugu. To prorokovanje izpolnilo se bo le v slučaju, če dunajska in budimpeštanska vlada prideta do prepričanja, da stojita šele pred rešitvijo bosenskega vprašanja.

PODLISTEK.

Velika noč — Veliki dan.

Skopnel je sneg, odel se breg in dol in log in svet vseprek je v cvetje in zelenje. — K tlom sklanja rod trpeč obraz, nad njim je zašumel ukaz —: Življenje in vstajenje!

Velika noč — Veliki dan!
O, vzdramili smo se iz sanj, pomlad nam v duše sveti; za nami zima, led in mráz, pri nas velikonočni čas, in nade in obeti.

Za nami je Velika noč, ko čakali smo, da se moč po žilah nam razlije. Nspočil je Veliki dan, o, nismo čakali zaman, da nam pomlad zasije.

Za nami oni strašni dan — —
Pogled zdaj plava razigran nad našim prebujenjem...
in tega dneva spomenik naj bo — s krvjo oblit mejnik med smrtjo in življenjem!...

Ljubezen tete Marjete.

Ivan S. Olševski. Dalje.

Glas se mu je tresel od razburjenosti. Marjetica je molčala. Rdečica jo je oblila, začela se je tresti, kot v hudi mrzlici, a v grlu in prsih jo je nekaj stisnilo. Milan jo je gledal naravnost v obraz in nadaljeval:

„Gospodična Marjeta, jaz...“

Povesil je svojo kodrasto glavo, nato pa odločno vskliknil:

„Marjetica, reci, kar hočeš, jaz bom umrl... jaz Te ljubim!“

Solza se mu je prikradla iz očesa ter mu kanila proti prsim, kjer jo je že prestrigla krasna Marjetina glavica. Molče mu je podala roko, katero je on obsul z vročimi poljubi, ter prestala,

naslonjena na njegovih prsih, vihar, ki je zadivjal, sam bogve zakaj po njenem telesu. Toda ni ji provzročil bolečin ta vihar; priklical ji je srečo in bila je srečna kot še nikdar na svetu.

Tedaj pa se v trenutku razdeli grmovje, a ven stopi — mali bratec.

„Boš šel, Markec! Keci!“

Markcu, to je njenemu mačku, pa se je dopadel kanarček v kletki in ga je poželjivo ogledoval.

„Mijav!“

„Ti bom že dala mijav! Marš preč, ven!“
Markec pa je stisnil rep njej noge in šel pod mizo.

Malo zvedavo jih je pogledal bratec. Toda ko je čul, da bo dobil zvečer čokolade, kolikor bo hotel in pa novo železnico tudi, da pa sedaj lahko zopet lovi metulje, jo je z veseljem zopet odkuril.

To je bil najsrečnejši dan v njenem življenju. Naredila sta načrt za celo prihodnost; sedaj naredi maturo, gre za eno leto k vojakom, potem pa gre študirat jus ter se po dovršenih študijah posveti advokaturi. Prej ko mogoče bo-

Če Angleži, Francozi, Lahi, Nemci ali Rusi zasedejo kako novo deželo, jim je prva skrb, vzbuditi latentne sile avtohtonega prebivalstva, dati ljudstvu toliko avtonomije, kolikor jo prenese in le na ta način je mogoče, da vlada Angleška brez stalne armade skoro petino sveta. Če zasedemo mi kako deželo, je edina skrb naših vlad, napraviti iz nje nemško ali madžarsko provincijo. Prva skrb vlad je naseliti nekaj uradništva, ki doma ali ne pride na vrsto ali je manj rabno, naseliti nekaj obrtnikov in trgovcev. To je potem višji sloj v deželi, ki je poklican vladati. Vse drugo je inferijorna masa, ki naj čevljuje snaži, davek plačuje, daje rekrute in kateri se, če zataji svoj značaj, izjemoma dovoli vstop v salon. Kar prija vladajočim slojem, to je državniško, patrijotično, to se neguje, podpira, razblini in umetno vzdržuje.

Če pa se v ljudstvu pokaže kako samostojno duševno gibanje, je to veleizdaja, ki se mora zatreči za vsako ceno.

V tej ideosinkraziji tiči tajni vzrok vseh naših narodnostnih bojev in na ta način se tudi bosensko vprašanje ne bo rešilo.

Ko so Francozje zasedli južni del naše države in ustanovili Ilirijo, imeli smo mahoma domače ljudske in srednje šole in imeli smo v Ljubljani univerzo.

Avstrijski minister pa, ki je v parlamentu priznal potrebo slovenske univerze, je bil kmalu potem obglavljen.

In kaj dela vlada v Serajevu?

Ta podpira jezuitsko gimnazijo v Travniku z letnim prispevkom 40.000 kron. Tam se vzgajajo prihodnji bosanski uradniki, profesorji, vojaki, duhovniki. Vlada plačuje to vzgojo, ali na smer te vzgoje nima nobenega vpliva, kajti smer vzgoje v tem zavodu ne odloča sarajevska vlada, ampak jezuitski general. Razun tega pa se neti na ta način verska propaganda, ki je ravno v Bosni najbolj nevarna in kočljiva.

Četudi je Bosna že nad 30 let pod avstrijsko vlado, je vendar še danes pravoslavni srbski element najmočnejši in se razmerje narodnosti in verskih izpovedanj na umeten način tudi ne da premeniti.

Rešitev bosenskega vprašanja je po našem mnenju le mogoče, če se ugotove stalne, prijazne razmere s Srbijo. Nikdar Bošnjaki ne bodo prišli do prepričanja, da smo njih prijatelji, če imajo zavest, da smo sovražniki Srbije.

Ti veliki naravni zakladi, ki leže še nedvignjeni v bosanskih gozdovih, ta velika podzemeljska bogastva, ki jih skriva bosanska zemlja v svojem ogrodju, nam bodo na korist, če bo vlada razumela pridobiti si dostop do duše narodove, če bo imela tisto mehkočutno roko, da bo to obvladala dušo.

Če pa vlada ne bo hodila v tej smeri, če bo nastopala z vojaško silo, z „veleizdajskimi“ pravdami, s konfiskacijami, s policijskem zasledovanjem, če se bo opirala na vohune, in druge take dvomljive eksistence, potem bo Bosna velika, vedno krvaveča rana na našem telesu, potem Bosna ne bo nikdar naša južna Češka, ampak — Lombardija.

deta mož in žena. Sredstev jima ne bo manjkalo; on edini sin veleposestnika, a ona hčerka prvega veletržca na Gorenjskem. In živela bodeta kot dva angeljčka.

„Preživela — ne, presanjala sta dneve pred maturo. Bratec je naložil metuljev, da bi bil lahko ž njimi založil par muzejev; ko je trdil, da jih ima dovolj, pa mu jih je sestra odkupila.

Prišel je čas mature. Milan jo je naredil med prvimi. Kako iskreno mu je čestitala!

Toda prišel je tudi čas ločitve. Nemo sta stala v drevoredu ob Bajdovi pristavi, se držala za roke in si gledala v oči.

„Sedaj greš domov, Milan . . . Glej, da kmalu zopet prideš! Pa da kaj pišeš . . . Idila št. 5!“

„Da, „Idila št. 5,“ Marjetica,“ je ponavljal Milan, kot bi ne mogel zapopasti, da se mora v resnici ločiti. Segel je zopet v goste kodre in poceptal po pesku.

„Marjetica, jaz torej odhajam. Ne delaj si nikakih skrbi zaradi mene — nosil bom tukaj v srcu vedno le edino Tebe; toda Marjetica, ali smem isto upati tudi od Tebe?“

Umetnost in književnost

Nikolaj Gogol.

Ob stoletnici njegovega rojstva.

Med ruski trilogiji klasikov — Puškin, Lermontov in Gogol — vzbuja zadnji med širšim svetom, gotovo še največ pozornosti. To vidimo osobito na njegovi komediji „Revizor“¹⁾, ki je imela še na vsakem odru globok vseh. Je pač nekaj več v tej komediji, kakor satira na ruske razmere, saj značajev, kakor so Hljestakov, Dobčinsky in Bobčinsky, se najde povsod. Tipično špisarstvo je zastopano po vsem širnem svetu, a to je, da je Gogol umel, isto risati bolj kakor katerikoli drugi.

Nikolaj Gogol-Janovsky se je rodil 31. marca 1809 v vasi Soročincy v gubernementu Pultava; umrl je 4. marca 1852 v Moskvi. Vzgojil se je v liceju kneza Besborodskega v Neshinu ter se že takrat skušal v novelistiki. Spisal je novelo „Brata Tverdislavič“, žaloigro „Razbojniki“ in balado „Ribici“, v kateri slika z ganljivo čutnostjo osodo brata in samega sebe. 1830 je dobil v Petrogradu službo poduradnika v oddelku za apanaže, a zapustil jo je, še predno je preteklo leto. Takrat je pisal svoje prve znamenite povesti „Večeri na pristavi nedaleč od Dikanjka“ in nekatere manjše stvari, ki so vprvič opozorile literarni svet na njega. Pozneje je postal višji učitelj ruske literature v Petrogradu. A tudi to službo je opustil in vstopil l. 1834 kot profesor na vseučilišče. Zapustil je pa tudi to službo že prihodnje leto ter se popolnoma posvetil literaturi. V tem času je spisal svoje najboljše humoreske, zbirko „Mirgorod“ in „Arabeske“, ter naposled najboljšo rusko komedijo „Revizor“, v kateri biča podkupljivost in borniranost ruske birokracije. Ko so „Revizorja“ prvič predstavljali, se je vnel vihar ogorčenja in Gogol se je imel zahvaliti le carju Nikolaju, da igre sploh niso prepovedali.

Sledečih deset let je prebil večinoma v inozemstvu, kjer je spisal nedopolnjeno npravnstveno sliko „Mrtve duše“, ki je gotovo njegov najboljši umotvor. Poleg „Mrtvih duš“ je njegovo najznamenitejše delo „Taras Bulba“, slika, ki opisuje staro kozastvo v Ukrajini z dramatično močjo in ognjeno slikovitostjo.

Tudi njegovemu življenju ni ostala prihranjena mizerija umetnika, denarne skrbi in nespoznanje in to je rodilo v njem nekaj nemir, ki ga ni zapustil do smrti. Tako ga je gnalo kmalu v Rim, kmalu v Pariz, potem zopet v Nemčijo in naposled celo v Jeruzalem. Bil je sin neizmernih ruskih step in bolestna melanholija, ki leži po brezdrevesnih daljavah Ukrajine, mu je tiho sledila skozi vse življenje. Duševna žalost, ki je v ruski narodni pesmi vtelesena, je bila pravi značaj Gogola. Njegov solnčni humor ni bil odsev veselega razpoloženja, temveč le zaželeno orožje, s kojim si je pregal duševni obup. Tako je njegov humor prešeren smeh v britkih solzah. Solzil pa se je nad domovino, ki je zaostala kulturelno in moralno tako daleč za drugimi deželami. Čutil je, da je tu potrebno razbistriti in razjasnjevati, a videl je tudi obenem, kako mala je skrb zato v poklicanih krogih, da, kako se je celo sovražno nastopalo proti takemu delu. In to notranje izpoznanje je napolnilo Gogola ravno z ono globoko boleščjo, ki je videla le v prešernem zasmehovanju in ostri satiri edino sredstvo za rešitev naroda. Tako je nastal „Revizor“ in „Mrtve duše“, Gogoljeva mojstrska dela.

Naravno je torej bilo, da so pod temi utisi zadobila ta dela nekako karikaturno obličje in da se je pesniku to večalimanj zamerilo. Gotovo je to uvidel tudi Gogol sam in porodila se mu je misel, napraviti drugi del „Mrtvih duš“. Tu naj bi bile slikane pozitivne lastnosti ruskega ljudstva

¹⁾ Gogolovega „Revizorja“ vprizore dijaki c. kr. Fran-Jostpove gimnazije v Kranju dne 22. aprila t. l.

„Kako moreš o tem dvomiti, Milan!“ Stisnil ji je toplo ponujeno mu ročico in jo strastno poljubil.

„Naj ne bom nikdar srečna, ako bom ljubila še koga drugega razen Tebe!“

Par toplih poljubov — in ločila sta se.

Pri tem spominu pa se udero solze po velih licih gdč. Marjete.

„Usojeno je bilo tako — sama sem kriva!“ In pred očmi so se ji vrstili še nadaljni dogodki. Vroča, ljubezni duhteča pisma ji je pisal Milan, najprej od doma, potem od vojakov in slednjič z Dunaja.

Toda kaj, ko človek ni gospodar svojih čutov!

„Kleta usoda je hotela, da je prišel tudi nadporočnik v našo hišo! Ukradel mi je srečo ter mi zagrenil celo življenje. Moj Bog, čemu človek živi!“

Razjokala se je kot mali otrok, kar ni bila navada pri nji. Dalje prih.

in v nastopajočih osebah naj bi bila vtelesena idealna lastnina njegove domovine. Toda verski boji, globoko v njegovo dušo segajoči misticizem, ki mu je slikal kot edino rešitev potovanje k svetemu grobu v Jeruzalem, dalje nezadovoljstvo z samim seboj in dvom o svoji nadarjenosti, so vzbudili njegovo dušo tako mogočno, da je uničil že pričetni rokopis drugega dela. Na prigovarjanje prijateljev je poskusil še enkrat pozneje nanovo vpsniti drugi del, a tudi tega je uničil. Kmalu potem, ko je izročil to svoje pričakovano, a nedopolnjeno delo plamenom, je sam umrl 4. marca 1852 v hiši svojega prijatelja, grofa A. Tolstega.

Gogoljeva dela imajo tipičen rusko-naroden značaj. Kakor noben drug pesnik je znal podati posebnost svojega naroda in njegovo najmilejšo in najsurovejšo duševnost. Res je sicer, da prevladuje v njem negativni element, ker je bila ironija in satira njegovemu talentu priročnejša, kakor objektivno predstavljanje. Ali Gogol je bil tudi v tem zadnjem mojster. Saj je treba samo pogledati njegov historični roman „Taras Bulba“, kjer je risal krasno sliko ruske preteklosti. Največje občudovanje pa nam izsili Gogol z opisanjem veleposestništva onih dni. Tu je njegova fantazija neizčrpna, njegovo opazovanje nedosežno, tako, kakršnega še ni dosegel tudi ni eden novejših pisateljev. Povsod preveva solnčni humor, ki se nam kaže vedno od novih strani in ki se nam predstavlja tudi v najmanjših povestih kot slika, polna zdravega smeha. In ta zares krasni humor in fini duh slikanja ne napravlja Gogola samo kot velikega pesnika svojega naroda, ampak njegova dela se brezskrbno lahko kosajo z najboljšimi spisi F. Reuterja, Mak Twaina in Dikensa. L. M.

Nujna prošnja!

Aljažev dom v Vratih je res popolnoma porušen. Rešiti se da le nekaj oprave. Slovensko planinsko društvo je postavilo Aljažev dom kot last slovenskega naroda, ki je bil lahko ponosen na to najlepšo postojanko slovenske turistike. Promet po naših planinah silno narašča, in slovensko zavetišče v Vratih je naravnost potrebno, pa tudi plodonosno, ker je tam najboljše in najdivnejše središče za pohod po zamotanih gorskih skupinah (na Triglav, Križka jezera, Razor, Skrlatico itd.) Dolžni smo svojemu narodu in časti naše domovine, da postavimo nov Aljažev dom v Vratih.

Srce krvavi vsem nad nepričakovano silno nezgodo, toda naše delo ne sme opešati. Slovensko planinsko društvo prične takoj priprave za novo stavbo; pač se bo dalo porabiti nekaj starega materiala in oprave — tudi vodovod je ostal — vendar pa bodo znašali troški za novi Aljažev dom nad 20.000 K. To je svota, ki jo jo mogoče zbrati le po vsestranski podpori.

Slovensko planinsko društvo se torej obrača do celotnega našega naroda in nujno prosi, da mu blagovolijo slovenski zavodi in društva ter rodoljubno občinstvo pripomoči z nabiranjem prispevkov za postavitev novega Aljaževega doma. Vsem darovalcem najprisrčnejša zahvala!

Slovensko planinsko društvo v Ljubljani.
(Osrednji odbor.)

Pripomba. Podpore naj se blagovolijo posiljati na naslov „Slovensko planinsko društvo v Ljubljani“ ali pa uredništvu našega lista, ki bode prispevke tudi izkazovalo.

Dopisi.

Is selške doline. V nedeljo, 4. aprila, je bil v šoli v Selcih občni zbor tukajšnje podružnice kmetijske družbe. Kljub slabemu vremenu in istočasnemu predavanju v „selškem domu“, je bilo navzočih čez 40 udov. Predsednik podružnice g. Košmelj je otvoril zborovanje s primernim nagovorom, nakar je tajnik g. Šliber poročal o delovanju podružnice. Podružnica se je predvsem trudila, da si napravi gozdno drevesnico. G. Hainriherju se izreče zahvala za skoro brezplačno prepustitev prostora za sadno in gozdno drevesnico. Potem je poročal družbin ravnatelj g. Pirc. Glavni predmet zanimivega govora je bil: vzgoja telet v prvem letu. Naši živinorejci store mnogo malih napak, ki je vsaka zase malenkostna, vse skupaj pa store, da naša živina daleč zaostaja za ono naprednejših dežel. G. ravnatelj je priporočal, naj se tele ne spuščajo h kravi, ampak naj se umetno napaja. Prvi teden naj dobiva tele vsak dan petkrat po en liter mleka, potem pa po šestkrat na dan. Tako ni tele nikdar preveč sito, trebuh se mu ne napne in hrbet ne upogne. Tudi raje prične pokušati drugo hrano. Tako naj se dela osem tednov. Po osmem tednu pa naj se mu prične odtegovati mleko in dajati druga krma, predvsem neprezrelo seno. Tako se polagoma privadi krme in ne shujša ob odstavljanju. Paziti pa se mora pri tem načinu na največjo snago, točnost in pravo toploto mleka. Druge napake pri naši živinoreji so: previsoke jasi, lojtre, slabo oskrbovanje parkljev, pomanjkanje premikanja in svetlobe. Živina mora priti na svetlobo, če hočemo, da naj bo zdrava in se redi. Nazadnje je g. predavatelj še omenil novi zakon o kužnih boleznih in priporočal cepitev prašičev proti rdečici. Kme-

tijska družba je lani cepila 3000 prešičev in od teh jih je le 5 poginilo. Če kak prešič pogine vsled cepljenja, povrne država škodo. G. predsednik se je zahvalil govorniku za strokovnjaško predavanje, in splošno pritrjevanje je pričalo, da so bili vsi poslušalci zadovoljni.

Novice iz Cerkljan.

— Zadnjo nedeljo se je vršilo nadaljevanje kmetijskega tečaja, ker se je svoječasno prekinil. Predaval je v šolskem posloplju g. vinarški nadzornik za Kranjsko o sadjarstvu, posebno kako sadno drevje saditi, oskrbovati in sadje porabljati. Bilo je navzočih nad 100 poslušalcev. Dober teden dni poprej govorila sta gg. V Legvart o perutinarstvu, živinoreji in zboljšanju pašnikov ter A. Kralj o zadružništvu. Udeležba je bila primeroma dobra.

— Po kmečki posojilnici in hranilnici naročenih krmil je prišlo v občino nekaj nad 5 vagonov in sicer otrobov 17.160 kg. sena 20.250 kg, 1809 kg koruze in preš 1200 kg.

— Otrobi so bili posebno izborne kakovosti iz valjčnega mlina V. Majdiča v Kranju. Ljudje so prav zadovoljni z njimi.

— Opomniti moramo, da se krmila ne smejo dalje prodajati. Deželna vlada bi onega gotovo prav občutno kaznovala. Govoricam, katere se razširjajo, da neki ljudje, blizu duhovščine stoječi, isto delajo, ne moremo skoro verjeti.

— Po velikonočnih praznikih priredi kmetijska podružnica zopet svoj sestanek, na katerem se dogovori, kako se sistematično vpelje cepljenje prašičev proti rdečici. Kot govornik nastopi odlični strokovnjak v živinozdravilstvu.

Radovljiske novice.

— Oni mrtvec, ki je bil najden meseca svečana pod Jančevem kozolcem na polju, je bil kakor se je dosedaj dognalo Ivan Podgoršek iz Bukovice.

— Sejm, ki je bil preložen na soboto, dne 27. marca, se je dobro odnesel. Živine se je priglasilo 114 glav, kupčija je bila dobra, kramarjev je bilo precej in videlo se je na prvi hip, kako potreben in blagodejen je bil novopeljaní sejmski red. Promet je bil jako živahen. — Da se je preložení sejm tako dobro obnesel, gre vsa hvala županstvu, ker je skrbelo, da se je tako odpoved kakor tudi dan preložitve pravočasno po slovenskih listih razglasil. Seveda, takega mnenja ni bila naša slavna c. kr. vlada. Ta je bila mnenja, da se mora prej čakati njene rešitve, potem se naj šele objavi preložitve in za to je dobil župan — nos. Ne vemo pa, ali je na Slovenskem ljudstvo radi vlade tu, ali vlada radi ljudstva. O sveti Birokracij!

— Letošnje leto obeta postati naše mesto druge Atene. 11. julija razvije naš „Sokol“ svojo zastavo, in ta dan bo pravo slavje — kakor je soditi po dosedanjih pripravah — sokolske ideje za nadaljni razvoj slovenskega, posebno pa gorenjskega „Sokola“. — Ravnotako je sklenila „Zveza orlov“, da bo letošnja „javna telovadba gorenjskih odsekov“ v Radovljici. „To pa iz kaj važnih razlogov, ker je Radovljica najbolj zagrizena liberalna trdnjava za Kranjem.“ (Mladost št. 7.) Veselimo se že danes te tekme.

— Te dni je bilo videti v izložbi g. L. Fürsagerja umotvor neke posebne vrste. Tukajšnji davčni izterjevatelj g. Fr. Rojc je razstavil plastično podobo, ki je kazala v manjši obliki del narave, in sicer bi to podobo lahko imenovali „kraljestvo kozokrilcev“. Kajti v tej podobi smo lahko opazili — kdor je znal gledati — skoro celo skupino kozokrilcev, kako žive in delajo. Delo, izvršeno z nenavadno natančnostjo in lahko rečemo strokovno dovršeno, priča, da je njen stvaritelj ljubitelj in oboževatelj narave, ki mu pa zbiranje raznih žuželk ni le v zabave, temveč, da proučava natančno vse življenje teh žuželk. — Podoba je sedaj razstavljena v izložbi g. Kolmana v Ljubljani, na kar opazujemo vse Ljubljančane.

— Bavarska pivovarna v Lescah je pričela s kuho pretečni terek. Uverjeni smo, da bo promet s tem pivom, ki se bo menda izključno izvažal na Bavarsko, živahen in da bodo Bavarci s tem nemškim pivom, kuhanim s slovenskimi drvimi in na slovenski vodi, povsem zadovoljni. Dobro jim teknilo!

— Vodovodno vprašanje povzroča mnogo skrbi in govorjenja tako po Radovljici, še bolj pa po okolici. Pereče je to vprašanje postalo za mošenjsko občino. Mnogi, nepoučeni krogi so baje mnenja, da nasprotuje radovljiska občina mošenjski občini radi vodovoda. Uverjeni smo, da ga menda ni v Radovljici človeka, ki bi nasprotoval tej ideji, a glavne zavirajoče bo pač treba iskati drugje, namreč tam, kjer odločujejo vso zadevo. Da ne more zadostovati vodni nabiralnik s 100 hl za toliko občin, mora izprevideti vsak razsoden človek, a tega menda ne umevajo gospodje v Ljubljani, kajti drugače bi ne delali takih „imenitnih načrtov“, da se naj priklopi radovljiskemu vodovodu še enotni vodovod Hraše, Predirg in — Ljubno. Menda ne živimo več v oni dobi, ko je Mojzes lahko pričaral s svojo palico vodo iz vsake skale.

Gospodarski del.

Podraženje kruha.

Nové trgovinske pogodbe, ki so stopile dne 1. marca 1906 v veljavo, povzročile so glede žitnih cen tak preobrat, o kakoršnjem se nam preje niti sanjalo ni.

Vsekakor hočemo preje, predno preidemo na predmet sam, navesti kot predgovor sedanje in prejšnje carinske nastavke, katere so se pri uvozu inozemskih žit pobirale, nadalje one, katere se bodo pobirale in nazadnje glede istih pregled, iz katerega se bode razvidilo, kako so se spremenile cene najvažnejšemu pridelku „pšenica“ v primeru s posameznimi žetvami.

Pridelek pšenice v Avstro-Ogrski v milijonih metr. centov

Leto	Količina	januar	februar	marc	april	maj
1900	52.54	8.77	8.83	8.74	9.15	9.12
1901	48.19	8.50	8.45	8.64	8.60	8.48
1902	63.27	9.85	10.20	9.85	9.82	9.74
1903	60.67	9.—	8.95	8.87	8.76	8.76
1904	54.52	8.96	9.55	9.45	9.47	9.47
1905	61.23	11.—	11.—	10.82	10.15	10.15
1906	72.43	9.67	9.60	9.48	9.12	9.12
1907	50.38	8.35	8.40	8.70	9.30	10.92
1908	59.75	13.57	12.88	12.90	12.30	12.84

Te številke kažejo vse. V letih 1900—1902 imeli smo povprečno žetev od 55 milijonov q, ravno toliko, kakor povprečno v letih 1907/1908, vendar so bile cene pšenice v poslednjih dveh letih za kakih K 5.50 per 100 kg višje. Ta višja cena žita za kruh, preračunana na približno 75 kg moke, znači podraženje glavnega živila „pšenična moka“ za K 7.00 pri približno 100 kg, ter je vredno, da motrimo in se prašamo, kaj je vzrok temu in kake elementi in pojavi igrajo pri tem glavno ulogo.

V kolikor je pripustljivo, politika pri tem ne pride v poštev. Poljedelec ima ravnoiste življenske pravice, kakor vsaki uradnik, delavec ali sluga i. t. d., vendar pa se enemu sloju ljudij ne sme dati predpravil, katere bi bile v kvar ostalim.

Poraba pšenice v Avstro-Ogrski znaša po računih leta 1905 1.67 hl z 130 kg moke za enega človeka na leto. Vsled tega odpade samo na razliki cene, ki je posledica premenjenih carinskih odnošajev, K 6.65 na enega človeka. To je svota, ki samo pri pšenici doseže skoro 300 milijonov kron. Če vpoštevamo tudi iste razmere pri rži, koruzi in ječmenu dobimo nedoumno visoko svoto, za katero smo morali zadnje trgovinske pogodbe od agrarcev odkupiti.

Zgodovinski in sloystveni pregled za prih. teden.

11. aprila. — 1500. Po smrti zadnjega goriškega grofa Leonharda II. pripadeta Goriška in Pustška dolina Avstriji. — 1723. Mir v Utrechtu. — 1744. Pisatelj Jurij Japelj v Kamniku. — * Španski pesnik Quintana. — 1814. Napoleon I. se odpove cesarstvu v Fontainebleau. — 1824. * Pesnik in pisatelj Anton Oliban v Moravčah, prijatelj Prešernov. — 1869. † Prvi slovenski pripovednik Janez Cigler v Vrnji gori.

12. aprila. — 1809. Tiroinci se upro proti Bavarcem, Andrej Hofer osvobodi inomost.

13. aprila. — 1695. † Francoski pravljicar Jean de LaFontaine. — 1735. * Pisatelj Marko Pohlin v Ljubljani. — 1814. * Jezikoslovec Juri (Oroslav) Caf na Rečici pri Mariboru. — 1823. * Pisatelj dr. Vincenc Klun v Ljubljani. — 1855. * Slikar Juri Šubic v Poljanah.

14. aprila. — 1586. V Gradcu ustanove vseučilišče. — 1759. † Skladatelj G. F. Händel (Gallus, Petelin). — 1770. * Pisatelj Juri Kosmač v Ložu. — 1866. Abraham Lincoln, predsednik Združenih držav v Severni Ameriki, umorjen. — 1886. † Pisatelj Juri Volc v Ljubljani. — 1895. Silovit potres v Ljubljani. — 1902. † Slovníčar in pisatelj pater Ladislav Hrovat v Novem mestu.

15. aprila. — 1632. Švedski kralj Gustav Adolf premaga Tilija ob Lehi. — 1771. * Karel Filip knez Schwarzenberg, zmagalet v bitki pri Lipskem l. 1813. — 1821. Začne se grška osvoboditeljna vojna. — 1896. Jezikoslovec dr. Vatroslav Oblak v Celju. — 1903. † Slavni česki slikar Vaclav Brožík.

16. aprila. — 1786. * Janez Franklin, raziskovalec severnega tečaja. — 1788. † Naravoslovec Buffo. — 1781. * Pisatelj Jožef Poklukar v Gorjah. — 1825. † Socialni teoretik Saint Simon. — 1874. † Pisatelj dr. Jožef Progač v Novinograd (Castelmovo). — 1870. † Zaslužni slovenski kartograf Peter Kozler.

17. aprila. — 1711. * Cesar Jožef I. — 1744. * Friderik König, ki je sestavil prvo brzotiskalnico. — 1777. * Pisatelj J. Zemlja. — 1782. * Naravoslovec Charles Darwin. — 1790. † Slavni državnik Benjamin Franklin, izumitelj strelododa.

Godovi prihodnjega tedna:

11. Rada, Vitislav, Jaromir; 12. Ljubomir, Milotina, Saba; 13. Hermenegild, Kajimir, Negojica, Pravomila; 14. Lambert, Godimir, Jaroslav; 15. Helena, Gestirad; 16. Kalist, Božena, Božislava, Te. šivoj; 17. Rudolf, Gorinka.

	Uvozna carina per 100 kg		več
	pred 1./3. 1906	po 1./3. 1906	
pšenica	K 3.60	K 6.30	K 2.70
rž	3.60	5.80	2.20
ječmen	1.80	2.80	1.00
koruza	1.20	2.80	1.60
moka in močnati pridelki	9.00	15.00	6.00
ječmen in koruza iz Srbije	—60	2.80	2.20
pšenica iz Srbije	1.80	6.30	5.50
rž iz Srbije	1.80	5.80	4.00

Neovrgljivo dejstvo je, da so vsled tako visoke zaščitne carine sedanje naše pšenične cene približno za K 3.50 per 100 kg višje, kakor so bile pred 1. marcom 1906.

povprečne cene na Dunaju za pšenico po 50 kg v mesecih

	juni	juli	avgust	septem.	oktober	novem.	decem.
	8.76	8.45	8.60	8.50	8.55	8.40	8.42
	8.84	8.65	8.62	8.72	8.95	9.34	9.42
	10.01	8.89	8.20	8.30	8.45	8.70	9.—
	8.77	8.52	8.44	8.55	8.70	8.77	8.72
	9.97	10.52	11.72	11.32	11.22	11.05	11.18
	9.62	9.20	9.20	9.10	9.42	9.57	9.50
	9.04	9.77	8.30	8.30	8.45	8.35	8.40
	11.—	12.50	12.62	12.45	12.92	13.42	13.60
	13.22	13.05	12.40	12.52	12.84	13.08	12.80

Pojav visokih zaščitnih carin do leta 1906 ni mogel priti do izraza. To leto smo imeli i po kakovosti i po količini dobro žetev, tako, da smo si morali poiskati za izvoz inozemskih tržišč in to je na našo ceno napravilo tak pritisk, tako, da je n. pr. 10. septembra 1906 na budimpeštanski borzi veljalo 50 kg. pšenice K 6.92. Jesenska žetev je bila tudi jako povoljna in nikdo si ni mogel misliti, da bo mogla naslednja stroga zima vsled mraza in snega jesenski žetvi toliko škodovati, da bo znašal pridelek pšenice v letu 1907 samo 50 milijonov q. Iz pridelka leta 1906 prevzelo se je za konsumno leto 1907 okoli 8 milijonov q pšenice in pšenične moke in iz tega se da sklepati z ozirom na to, da ni bilo koncem julija 1908 takorekoč nikakih ostalih zalog pšenice in moke več, da Avstro-Ogrska za svoj lastni konsum in pa za setev rabi pri nizkih cenah 60 milijonov q in pri visokih cenah okoli 55 milijonov q pšenice.

Povsem sigurno moremo tedaj reči, da je pridelek leta 1908 zadosten za naše celokupne potrebe, posebno ker pri naših visokih cenah ne moremo izvažati niti pšenice niti moke, pač pa se je tekom kampanje 1908/1909 vpeljalo dosti tujega žita k nam. Konec prih.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

15. na Skarucini.

Tedenski sejem v Kranju dne 5. aprila 1909. Prignalo se je — konj, 202 glav domače goveje živine, — glav hrvaške goveje živine, 7 domačih telet, — hrvaških telet, 3 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, domačih ovc, — hrvaških ovc, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani voli 100 kg 64—68 K, na polovico 100 kg 58—60 K, za pitanje 100 kg 52—54 K, kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 13.—, proso K 7.75, rž K 10.—, oves K 9.—, ajda K 9.—, repno seme K 80.—, fižol ribničan K —, mandalon K —, koks —, krompir K 3.— za 50 kg, seme dom. detelje 45 vin.

V Kranju, dne 10. aprila 1909.

* **Bosensko-hercegovaško vprašanje** mislijo baje rešiti na ta način, da se obe dežele brez obzira na sedanje meje razdelite med Avstrijo in Ogrsko. Zapadni del bi se združil z Dalmacijo, vzhodni del pa bi kot samostalna dežela pripadel Ogrski. V vojaškem pogledu bi se ustanovil enoten vojni zbor, ki bi imel svoje zapovedništvo v Zagrebu.

* **Evropske konference**, ki je bila šest mesecev na dnevnem redu političnih razprav, menda ne bo. Francija stoji na stališču, da zdaj, ko je vprašanje bosenske aneksije urejeno, ni potrebe za tako konferenco. Sodeč po pisavi angleških listov, je tudi Anglija ne zahteva več.

* **Avstro-ogrski poslanik grof Fergach** je v sredo opoldne vročil srbskemu ministru zunanjih del dr. Milovanoviću odgovor avstro-ogrške vlade, v katerem baron Aehrenthal jemlje na znanje srbske note z dne 30. marca, izraža svoje zadovoljstvo o vzpostavitvi prijateljskih odnošajev ter izjavlja, da se lahko takoj prične nova trgovinska pogajanja.

* **Češko jezikovno vprašanje** pride, kakor se govori, po Veliki noči na dnevni red. Vlada namerava v parlamentu zopet predložiti že znani jezikovni načrt o rabi jezikov pri uradih in o krožnih vladah. Dasi so češki poslanci v svojih konferencah z ministrskimi predsednikom naglašali, da jezikovne predloge zanje niso vprejemljive, vendar se je nadejati, da bodo odnehali od svojega odpora ter sprejeli jezikovski zakonski načrt kot temelj nadaljnjih pogajanj. Takoj po Veliki noči se bo vlada zavzela za to, da omogoči prvo čitanje jezikovnega zakona. Po prvem čitanju se ima predloga izročiti posebnemu odseku, ki bo štel 52 članov. Ta odsek se ima proglasiti permanentnim in bo, kakor se nadejajo završil svoja dela do konca tega leta.

* Za pomnožitve vojne mornarice bo avstrijska mornariška uprava v prihodnjem zasedanju zahtevala od delegacij: Kot nadaljevalni kredit za ladje 14.500-tonke, ki se se grade — 20 milijonov kron; redna budgetna potrebitina — 43.4 milijonov kron (1. rata za eno «Dreadnought» od 18.000 do 19.000 ton — 5 milijonov kron); nepokrita potrebitina — 38.4 milijonov kron.) Mornariška uprava namerava nadalje gradbo treh ladij-velikank po tipu «Dreadnought» pospešiti. Mornariške potrebitine bodo visoko narastle. In ljudstvo bo to plačevalo.

* Ogrski državni zbor in hrvatski sabor namerava ogrska vlada razpustiti. Tajnik ogrskega ministrskega predsednika je baje rekel nekemu hrvatskemu politiku, da bosta začetkom maja razpuščena ogrska zbornica poslancev in hrvatski sabor in bodo se tisti mesec razpisane nove volitve. Na ta način da hočejo rešiti krizo na Ogrskem in hrvatsko vprašanje. Baron Rauch upa, da na ta način spravi v sabor novo ustavno stranko, ki bi štela kakih 20 do 30 članov in potem stopiti v pogajanje s stranko, ki bo izšla iz volitev kot najmočnejša. Ako bi tudi tako ne mogel dobiti večine za vlado, razpuščal bo ban sabor toliko časa, da se mu to posreči.

* V Peterburgu so zopet odkrili veliko revolucijsko zaroto. Zapri so 70 oseb, med njimi dva častnika, več žensk, zaplenili 10.000 patron in veliko pušk. Zarota je bila v zvezi s kavkasko in turkестansko revolucijsko organizacijo. Poleg te so odkrili še drugo zaroto. Dognali so, da je med obema zarotama zveza.

* Na bivšega predsednika Zedinjenih držav Roosevelta je v Horti na azorskih otokih neki italijanski anarhist poskušal atentat brez uspeha. Napadalca so prijeli.

* V srednji Ameriki je med državicama Nicaragua in San Salvador izbruhnila vojna. Dve bojni ladji sta se spopadli. Nicaragua je republika, ki šteje 430.000 prebivalcev; glavno mesto je Leon s 45.000 prebivalci. San Salvador ima 1.007.000 duš, glavno mesto, ki se tudi imenuje Salvador, šteje 60.000 prebivalcev. Nasprotja so že stara. Vlada severoameriških držav je poslala tri ladje v nicaraguanske vode in hoče posredovati.

Novičar.

Vesele velikonočne praznike vošči vsem p. n. dopisnikom, naročnikom in prijateljem

uredništvo in upravništvo „Gorenjca“.

Nasilje. Državno pravdnštvo v Ljubljani je do pičice konfisciralo brošuro: «Slovenska visoka šola v Ljubljani». Na Dunaju in v Gradcu ugajajo Nemci nemoteno največja barbarstva, v Ljubljani pa se slovenskemu dijaštvu zamase usta, da ne more ožigosati nekulturnih činov avstrijskih barbarov. Nasilje, ki popolnoma dosega Rauchovo na Hrvatakem. Slovensko dijaštvo že poskrbi, da drevesa državnega pravdnštva v Ljubljani ne zrastejo do neba.

Imenovan je nadzornik ženske kaznilnice v Begunjab, Moric Haus, kontrolorjem moške kaznilnice v Mariboru.

Vojški nabori se vrše po Gorenjskem, in sicer dne 10. in 11. maja v Prevojah za brdski okraj, dne 13. in 14. maja v Kamniku za sodni okraj kamniški, dne 17., 18. in 19. maja v Škofji Loki za sodni okraj Škofja Loka, dne 21., 22. in 24. maja v Kranju za sodni okraj Kranj, dne 26. maja v Trzinu za sodni okraj Trzin, dne 28., 29. maja in 1. junija v Radovljici za sodna okraja Radovljica in Kranjska gora.

Nadučitelj Zirovnika iz Št. Vida nad Ljubljano hočejo klerikalci spraviti iz Št. Vida na stara leta. Očitati mu niso mogli ničesar. Največji greh je bil, da je Zirovnik kandidiral proti njega visokosti dr. Zlin'ri in, da je enkrat v nadaljevalni soli vprašal učence, če je res to, kar se je legal «Domoljub» o njem, da je agitiral v soli pred istimi vajenci. Ljudstvo ima Zirovnika rado in ga ne pusti iz Št. Vida.

Nadomestna deželnozborna volitev na Vipavskem. Perharc je dobil 795, Gruden 119 glasov.

Deželni poslanec Ivan Plantan je odložil svoj mandat, ker iz raznih razlogov ni bil priljubljen v lastni stranki.

Posiv. Okrog binkošti priredi pevski zbor „Narodna čitalnica v Kranju“ s sodelovanjem učiteljstva kranjskega okraja v telovadnici „Gorenjskega Sokola“ v Kranju koncert na korist „Učiteljskemu konviktu“. Vzpored, katerega objavimo v eni prihodnjih števil, bo obsegal 2 mešana zbora a capella in 1 mešan zbor s spremljevanjem orkestra, 2 orkestralni točki, 1 dvoglasni ženski zbor ter po 1 solo-točko za sopran in bariton s spremljevanjem klavirja, pa 1 moški zbor. — Člani in članice kranjskega učiteljskega društva, ki nameravajo sodelovati pri tem koncertu, se s tem najuljudneje pozivljajo, naj se takoj zglase pri tovarišu V. Rusu po dopisnici, na katero naj napišejo, kateri glas pojo v mešanem gziromu v moškem zboru, da se jim nemudoma

pošljejo za koncert potrebne note. Prve skupna pevska vaja se vrši ob pomladanskem zborovanju, ki je v začetku meseca maja. Dotlej naj pa vsak dobro in natančno preštudira posamezne pesmi, zlasti A. Foersterjevo „Ljubica“ in E. Adamičevo „Zaman pod oknom“.

Veseli s plesom priredi „Narodna čitalnica“ v Kranju svojim članom in po njih vpeljanim gostom danes teden na belo soboto, dne 17. t. m. v društvenih prostorih, Spored: 1.) P. H. Sattner: „Opomin k petju“. Mešani zbor. 2.) A. Hajdrih: „Sirota“. Moški zbor z alt-solo. Solo poje gospa A. Pirnatova. 3.) J. Laharnar: „Kadar mlado leto“. Mešan zbor. 4.) „V sred' noči“, burka v enem dejanju, spisal K. Laube, prevlel Danilo. 5.) Ples. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Vstopnina za člane 50 vin., za nečlane 1 krono. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala in je s tem vsakdo uljudno vabljen k tej prireditvi.

Žrtev nemških Tirolske sirovosti. Iz Domžal se poroča: V nedeljo zvečer je šel rajne «Povzeve Micke» sin Josip Oberwalder, po domače «Povzev Zepi» z znanim nemškutarjem Fr. Zanuskarjem na Količev ter se tam klatil čez polnoč ter končno še nekoliko povasoval pri lepi — Miciki, kamor je semtertja kakega Tirolca zanesel veter strasti, da bi, če bi se dalo, zadostil svoji pohoti in onečastil slovensko dekle. Vse to pa količevskim fantom ni bilo všeč, zato ga je hotel Anton Jezeb, p. d. Majerjev Tone iz fantovske sale zapoditi. To je pa oholega in objestnega Tirolca razkačilo tako, da je potegnil iz žepa samokres in ustrelil ter zadell svojo žrtev v trebuh na kar je padla. Da bi bilo bolj gotovo, je prelivanja slovenske krvi željni Tirolec oddal še en strel, za tem tretji, ki sta k sreči zgrešila svoj cilj. Po tem nemškem junaštvu je morilec Oberwalder odnesel svoje pete. Kakor pripovedujejo ljudje, je se streljal, ko je že žrtev ležala v nezavesti na tleh. Ranjenec je polagoma prišel k sebi in se je splazil v hlev. Toda fantu je vsled izgube krvi prihajalo slabo, zato se je splazil na vrata buditi svoje starše, proseč jih, naj ga peljejo v bolnico, na kar so ga ob dveh zjutraj prepeljali v deželno bolnišnico, kjer je fant umrl. Ustreljeni fant je v najboljših letih, 25 let star ter znan kot priden in miroljuben. Bil je desna roka svojim oslabelem staršem. Šel je ponoči pač katerikrat na vas, bil pa je preboječ, da bi se pretepal. Če bi bil to naredil Slovehec, bi ga bili takoj dali pod ključ, a morilec je Tirolec in se prosto giblje. Ko je orožnik izpraševal o tem čnu, mu je se rekel: «Ich bedauer», in šel zopet proti Količevemu. Ljudstvo je strahovito razburjeno.

Revček Andrejček. Stara, dobro znana igra, šla je že menda preko vseh slovenskih mestnih, tržnih in vaskih odrov; brez posebnega zapletenega dejanja, brez silnih, krepko izraženih značajev. A kakor «Mlinar in njegova hči» ima se vedno svojo privlačno silo. To se je pokazalo iznova dne 2. in 3. t. m., ko so jo igrali čitalnični diletantje v Kranju, kajti obakrat je napolnila dvorano, prvi večer je bila ista naravnost «dubkom puna», kakor pravi ravnatelj Govekar, in mnogo občinstva je moralo oditi, ker ni dobilo prostora. Vloga «Revčka Andrejčka» je prevzel g. H. R., katerega smo že dve dolgi leti pogrešali na našem odru. Kaj ume g. H. R. napraviti iz te vloge, je občeznana stvar; on je brez dvoma eden najboljših Revčkov Andrejčkov, kar jih je igralo in jih se igra po slovenskem svetu. Pa nam res ugaja ta Andrejček. Star, doslužen posel, ki visi z vsemi žilicami svojega srea na Jeklenovi hiši, kateri je dolga leta zvesto služil: Otroško vdan je zlasti domači hčeri Francici; kakor zenico svojega očesa jo varuje in pazi naujo. A kako plačilo uživa zato! V mrzli zimski noči ga vrže razsrjeni Jeklen iz gorke hiše in ga ukaže privezati k vodajaku. Seveda se Jeklen kmalu premisli in ne reče ničesar, ko se vrne zmrzli ubožček v hišo. G. Fr. Miklavčič je to pot po dolgem zopet prvič nastopil v Kranju, in sicer kot Jeklen. Resno se je potrudil, da tudi kot novinec častno izpolni svojo nelahko nalogo; njegov trud ni bil zaman; v nekaterih prizorih nas je naravnost presenetil s svojo resnično igro. Jeklenovo hčerko Francico je igrala gospa Hermina Valenčičeva. Bila je gospa tako ljubka, tako nežna Francica, da si ne moremo želeti boljše. Tip dobrega pokornega otroka, ki pa zna precej ostro nastopiti proti svojemu očetu, ako hoče ta delati krivico njenemu prijatelju in dobrotniku Andrejčku. V družbi z gospodom R. je ustvarila v petem dejanju prelesten prizor, ki nas je pretresel do dna duše, pod čegar vtiskom se je zalesketala marsikatera solza med poslušalci. In kako nam je ugajala v prizoru z Zvitorogom, katerega je pošteno izpeljala na led. Hlapca Pavleta, velikega hlapca, je predstavljal g. L. Mikuš. Bil je to res pristni, kmečki hlapec; dobro srčen mladenci, nežno vdan svoji ljubljenci, a tudi v svoji ljubezni zmeren, kakor so pač kmečki ljudje. Tako realistično še morda ni g. Mikuš nikdar igral v Kranju kakor ta večer. Jeklenovo hčerko Ano je prizrčno igrala gđ. Mara Polakova; tako so naša dekleta dobra, poštena a semintja dovezetna za sladkanje mestnih gospodov. Prav dobrega tovariša je imela v svojem zeninu in možu Domnu, g. Dularju, ki nam je podal dober tip slovenskega krčmarja. Jerico je igrala gospa Anica Pirnatova lahko rečemo uprav mojstrsko. Dasi ravno je uloga skoro neznačajna, je iz iste ustvarila

popoln, skozinski prestudiran značaj. Glavno pa tokrat ni bilo v igri, ampak v petju. To je bil glas, ki ga bi človek poslušal celo noč, poln, prikupljiv, srebrno čist. Kaj naj rečemo o Grešniku, ki ga je predstavljal g. Formandl? Spoznali smo, da je za uloge zdraziljivec in maloverednih intrigantov kakor ustvarjen. Prav nič se nam ni smilil, ko so ga s kimpežem odpeljali z odra; in privoščili smo mu, ko ga je vrgel sicer dobri, mirni Pavle na tla in nau pokleknil na prsi, temu hudobnežu, ki je napravil njemu in Francici toliko zla. Za šalo je v polni meri poskrbel g. Janko Sajovic kot hlapec Anže, prava podoba nerodneža, ki bolj počasi misli in katerega imajo vsi za norca. Da se je le Anže pokazal na odru, pa je občinstvo prasnilo v dobrovoljen smeh. Domašljavega lahkoživca Zvitoroga je vrlo pogodil g. Fr. Crobath ml.; želimo ga že večkrat videti v taki ali podobni ulogi. Prav dobro je tudi izvršila svojo ulogo gđ. Hani Sajovic kot stara Urša, ljubeča Pavlova mati. Jako dober je bil g. Golob kot vaški birič, naravnost izvrsten pa g. R. Čelešnik kot Zmikavt Matija. Tu je bila igra res popolnoma naravna in le želeti je, da bi g. Čelešnik vporabljal dane mu zmožnosti, da postane enkrat res poraben tudi za vse druge uloge. G. Marčan je bil Jojmene Janez kakor nalašč. Istotako smo dolžni hvalo tudi gđ. M. Bučarjevi, ki je s svojim krasnim altom pripomogla, da je zbor dekel in hlapec ter pozneje planšaric tako izvrstno vspel. Godbo je preskrbel orkester «Sloga», ki je pod znano spretnim vodstvom g. V. Rusa točno in sigurno izvajal glasbene točke ter medaktno godbo.

April je začel s krasnim pomladanskim dnevom. Prvi večer so se bile že oglasile žabe in krastace so lezle zvečer čez pota, da si moral dobro paziti, da nisi kake pohodil. Toda drugi dan pa je že pokazal svoje muhe. Ze zjutraj je začelo deževati in sneg se je ponujal. Cel dan je deževalo. Padlo je tudi nekaj snega. Nekateri pravijo, da je spomladanski sneg za revnega kmeta gnoj. No, če je to res, bo kmetič s «ta starim gespudom fajmashtrom Wohlgeimuthom» lahko zapel:

«En mal gruntez s' hishzo zhe imam:
Tak fnam svoje dny se preryti sam:
Eno lubo fhenko si pervašem:
Delam pridno: per pokoj ostanem»

Na čakalnici v Zirovnici je zopet — kakor se nam poroča — nameščen dvojezični napis s slovenskim napisom Zirovnica na prvem in nemški Scheraunitz na drugem mestu. Uprava državne železnice je obljubila, ako se zopet obesi prejšnje na čakalnico, da bode prejkomogoče se zavzela za povečanje kolodvora, ki bode tudi za tovrno blago, nakar je občina toliko privolila, da je pustila zopet razobesiti prejšnje napise na čakalnico. Pričakujemo, da se prejkomogoče uresniči. Prej naj bi pa še prosila za nekoliko boljše čakalnico kakor je dosedanja, da se ne bodo smejali potniki taki podrtiji, ki prav nobene časti ne dela ne občini, še manj pa železnici.

Postajališče v Radovljici ima še vedno enojezične štampilje namreč samonemške. — Enakopravnost, kje si!

Aljažev dom v Vratih. V Vratih gredo se vedno plazovi vsako minuto, sedaj s te, sedaj z one gore, ki pa ne pridejo več do mesta, kjer je stala hiša «Aljažev dom». Sedaj je ni več, v več kosov je raztrgana in odnešena. Tudi pritličje je razdejano na več kosov in zasukano, kuhinja 30 metrov proč odmaknjena, v nji zaboj z železno posodo nepoškodovan. Spodnje skupne spalnice še niso našli. Obednica je pomečkana. V sredo zjutraj je šel Požganc s tovariši v Vrata, da odkoplje in spravi inventar, kolikor bo moč. Kopali bodo do sobote. V četrtek zjutraj so šli motri še: oskrbnik Dobisek, z njim Jož. Jerele, lovec Janez Rabič, lovec Janez Orehovnik in mesar Franc Hafner. Med potjo je našel Orehovnik mrtvega gamsa, ki je imel «gamsbart» vreden 40 K. Do četrta opoldne še niso našli omare s periloma in ne kredenčne omare s posodo. Pač pa so našli: 20 modrocev, 33 kocov, 13 blazin in več drugih malenkosti. Našli so spodaj tudi cele mize in nekaj stolov. Čudno je, da so okna zgornjega, odnešenega nadstropja skoraj vsa cela, in nepoškodovana in 60 metrov daleč predstavljena. Staro Aljažovo kočjo pa je plaz nesel 100 metrov daleč v Bistrico. O drvarnici ni sledu. Najmanj poškodovan je odnešeni zgornji severni del, 2 spalnici z 8 posteljami in omaro in oskrbnikova soba. Tudi opeka na strehi je še cela. Notri pod streho spravljajo sedaj najdene stvari. Porcelana, žlic in nožev še niso našli. Odkopavanje je silno težavno, ker se ne ve, kje kopati, ker je usodepolni plaz, kakor se kaže, že pred enim mesecem prišel, potem pa je novi sneg zapadel in sledove prejšnjega plazu pokril. Tam, kjer je stal Aljažev dom, je sedaj tri metre trdega snega, polno prinešenih korenin in ena velika bukev, ki s koreninami vred po konci stoji. Polovico lesa bo morda še dobra za porabo prihodnje stavbe. Oskrbnik Dobisek je prinesel Požgancu ključec in zapisnik vsega inventarja. Ali je zidana klet ostala nepoškodovana, se še ne ve. Dimnikov ni več.

V Kranju je umrl 7. t. m., Franjo Omerša ml., trgovec in posestnik v Kranju, sin znanega veletržca Franca Omerša. Lahka mu zemljica!

Plaz zasul delavca. Na Dovjem so odkidavali delavci sneg, kar se nad njimi utrga plaz, ki je pokopal pod seboj drvarja Martina. Drugi so hitro pritekli na pomoč, toda izkopali so ga že mrtvega,

«Čitalnica» in «Sokol» v Skofji Loki priredita dne 18. aprila v čitalniških prostorih burko v treh dejanjih «Veharjevo letovišče». Začetek ob 8. uri zvečer. Sedeži 1 K, stojišča 50 vin. Ker je čisti dobiček namenjen družbi sv. Cirila in Metoda, se preplačila hvaležno sprejemajo.

Umril je danes ponoči tukajšnji posestnik g. Matevž Čadež. N. v m. p.!

Na c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju se vrši dijaska prireditev v korist «Dijaski kuhinji» in «Podporni zalogi» kakor je sedaj določeno v četrtek, dne 22. aprila 1909 ob 8. uri zvečer v gimnazijski telovadnici (vhod z dvorišča). Spored: 1. «Oblakom», mešan zbor, zložil A. Nedvčič. 2. I. S. Bach: «Air» za violino solo s spremljevanjem kvarteta. 3. «Nase gore», mešan zbor, zložil A. Foerster. 4. Predgovor k igri. 5. Revizor. Komedija v petih dejanjih. Ruski spisatelj Nikolaj Vasiljevič Gogolj, poslovenil Ivan Vesel. Izdalo «Dramatično društvo v Ljubljani» 1884. Med posameznimi dejanji igra iz posebne prijaznosti p. n. orkester «Sloga». Vstopnina: Sedeži I., II. in III. vrste po 1 K, ostali sedeži po 50 vinarjev, stojišča po 30 vinarjev. Vstopnice se bodo dobivale dne 22. aprila dopoldne od 10. do 12. ure pri gosp. Vertovsku v gimnaziji in pri blagajni zvečer. — Garderoba bo v sobi na desno od velikega vhoda. Z ozirom na blagi namen (nabava obleke in obutala ubožnim dijakom, prispevanje za učila in stanarino) se nobenemu velikodušnemu preplačilu ne bo stavila meja. Vsak posetnik prireditve in prijatelj mladine dobrodošel!

Diplomo častnega meščanstva mesta Radovljice je izročil v pondeljek občinski zastop po županu in dež. poslancu g. dr. J. Vilfanu in občin. svetniku g. R. Kunsteljnu finančnemu komisarju g. Valentinu Žunu v Logatcu v znak priznanja njegovega plodonosnega in neumornega delovanja v proseh mesta in občeznane priljubljenosti in spoštovanja. Diploma, katero je napravil jako okusno v secesijskem slogu domačin gosp. J. Pavlin, predstavlja vodovodni spomenik na Glavnem trgu mesta, ob katerem nazdravlja slavljencu s kozarcem v roki brhka Gorenjka v krasni narodni noši.

Občni zbor učiteljskega društva za radovljiski okraj, se vrši dne 15. aprila t. l. ob 2. uri popoldne na Jesenicah. Dnevni red: 1. Volitev predsednika. 2. Poročilo tajnikovo in blagajnikovo. 3. Kako nam je v mladini zatirati neusmiljenost in vzbujati rahločutnost. Predava tovarič Ivo Erbežnik. 4. Volitev društvenih odbornikov. 5. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Na železniškem tiru zaspal. Te dni se je vlegel blizu postaje Rateče železniški delavec Janez Kerštan iz Kranjske gore na železniški tir, da bi se malo odpočil. Med tem pa je zaspal in ni opazil, da prihaja vlak, ki ga je povozil, da je bil na mestu mrtve. Blizu njega je počivalo še več delavcev, kateri tudi niso opazili nerreče. Ponesrečenec je bil 18 let star in edini sin. Truplo so prenesli v mrtvačnico v Ratečah.

Iz železnikov. Neki neimenovani dopisnik se izpodbija nad mojo osebo v «Slovincu» št. 75, vsled česar se čutim dolžnega izjaviti, da si štejem v čast biti starosta «Železniskega Sokola» ter pozivljam dopisnika, naj se zgleda s svojim imenom ako ima pogum, sicer ga smatram za obrekovalca poštenih ljudi. — Na vse drugo, kar je bilo v omenjenem dopisu, se ne oziram, dokler ne vem, s kom imam opraviti. Ivan Demšar.

Pri volitvah v tržaško zavarovalnico proti nezgodam so Slovenci v skupini delojemalcev propadli. Izvoljena sta socialno-demokratska kandidata Bandl in Kmet s 3133 glasovi proti 2490 slovenskim, ki sta jih dobila Jeriha in Gomišček. Kriva je slovenska malomarnost in pa vevška papirnica, ki je zopet osleparila Slovence za 641 glasov.

Strokovno-obrtno šolstvo. Deželni predsednik je imenoval zastopnikom obrtnega šolstva v šolskih svetih kranjskih obrtno nadaljevalnih šol naslednje gospode: za Št. Vid nad Ljubljano Adolfa Galleta, posestnika v Zgornji Šiški; za Kranj Henrika Stesko, deželnovladnega koncipista; za Skofjo Loko Ervina Burdycha, lekarja; za Trzic Julija Golkna, tovarnarja; za Radovljico dekana Novaka; za Kamnik okrajnega komisarja dr. Žužka.

Iz železnikov se poroča, da priredi ondotno slovensko bralno društvo v nedeljo, dne 18. t. m. v prostorih g. Thalerja predstavo «Legijonarji», narodna igra s petjem v štirih dejanjih. Začetek ob petih popoldne. Vse prijatelje narodne prosvete in lepe zabave se najljudneje vabi k mnogobrojnemu obisku.

Razpisana so razna dela na državnih cestah stavbenega okraja v Kranju. Načrti, proračuni ter splošni in posebni pogoji so na razpolago v pisarni stavbenega oddelka v Kranju. Ponudbe s 5% varščino do 11. ure dopoldne dne 26. aprila stavbenemu oddelku okrajnega glavarstva v Kranju.

Otvoril se je konkurz o zapuščini umrle trgovke M. Wachter v Trzicu.

Računske listke družbe sv. Cirila in Metoda je radovoljno vzela v prodajo gospa Florijanova v Kranju.

Nabiralnik družbe sv. Cirila in Metoda v gostilni pri gospe Mariji Mayerjevi je vrgel naši vrli šolski družbi v mesecu marcu 10 kron.

Nov napredek na polju tehnike šivalnih strojev. Kakor se nam poroča prodaja svetovno znana delniška družba za šivalne stroje Singer Ko.

nekaj časa sem, nov stroj imenovan «razred 66», kateri prekaša po delazmožnosti, stanovitnosti, preprosti konstrukciji in preprostem ravnanju vse, kar se je doslej takega izvršilo. Ako pomislimo, da je izdelovanje šivalnih strojev za rodbinsko rabo v sedanjih desetletjih glede na zvišano tvorno zmožnost neprestano napredovalo, mora zgorajšnja novost zbuditi vsakogar zanimanje, pa tudi občudovanje. Za nas najbližja prodajalnica Singer Ko. delniška družba za šivalne stroje je v Kranju nasproti c. kr. pošte št. 53, kjer si vsakdo lahko da pokazati ta «čudež tehnike» kar se zgodi radi volje in ne da bi se koga sililo, da kaj kupi.

Znak slovenske poštvovalnosti. Za Aljažev dom v Vratih prihajajo slovenskemu planinskemu društvu razni prispevki rodoljubov. Beležimo radostno vest, da je poslal častni član slovenskega planinskega društva gosp. župnik Aljaž 500 K, g. Janko Rahne, notar na Brdu 100 K in g. dr. Karel Triller, deželni poslanec, 50 K. Ta velikodušnost je znamenje, da naši rodoljubi vedo ceniti velik pomen omenjenega društva za slovensko stvar! Naj bi našli obilo takih posnemovalcev, kajti sila in potreba je velika, ker Aljažev dom je, kakor se je sedaj dognalo, razdejan docela in popolnoma do tal.

Nabiralniki v oskrbi podružnice sv. Cirila in Metoda v Kranju so donesele v mesecu sušču sledeče gostilne, hoteli in kavarne: J. Mihelič (Beksel) K 13-18, Jäger K 8-21, Stara posta K 6—Val. Benedik Strazšče K 5 20, Rud. Jereb K 4 78, Geiger K 3 31, F. Benedik (Golar) K 2 65, F. Pogacnik K 2 61, Mayr Mavril K 2 02, Gašterj K 1 40, F. Jazeršek (Knedel) K —87, Jelen K —56. Skupaj K 50 79.

V seziji divjih petelinov priporočamo vsem gorenjskim lovcem, ki hočejo dati nagaciti svoj plen g. I. Šega, učitelja v Radovljici.

Živinoorejki zadrugi v Selcih se je dovolilo 500 kron deželne podpore.

Postaja «Soteska». Deželna vlada je dala stavbno dovoljenje za razširjenje in povečanje postaje «Soteska» na novi progi Jesenice-Trtat in sicer v občini Nomenj v radovljiskem okraju.

Oskrbovalcem nabiralnikov družbe sv. Cirila in Metoda. Družba sv. Cirila in Metoda ima v svoji pisarni v evidenci vse nabiralnike in tudi imena hiš, kjer se nabiralniki hranijo in tudi imena onih, ki nabiralnike oskrbujejo. Nabiralnik dobi za vsatih nabranih 200 K družbino diplomu. Takih diplom je oddala družba v dobi enega leta že 16. Družbino knjigovodstvo beleži točno vse dohodke vsakega nabiralnika in jih tudi objavlja v mesečnih izkazih, nima pa v evidenci imen in virov prispevkov tistih svot, katere se pošiljajo raznim listom, ker ti pošiljajo družbi le svote brez podatkov. Iz tega je razvidno, da raznovrstne pošiljatve ne pridejo v izkaz v «Vestniku» pod listim imenom, kakor so morda pošiljalci želeli, posledica temu je ta, da ima družbina pisarna zapisanih mnogo nabiralnikov za «mrtve», ker nima družba izkazanih prispevkov pod njihovim imenom. Ker se bo splošno vse mrtve nabiralnike poklicalo na delo, utegne biti marsikdo razočaran ali razžaljen. Zato pa prosimo, da se pošiljajo prispevki iz nabiralnikov direktno na vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljano, pa ne potom časopisov. Pove pa naj se pri vsaki pošiljavi, iz katerega nabiralnika je dotični prispevek, to radi tega, da se vpiše poslana svota k pripadajočemu nabiralniku. Kakor želi slov. javnost točnosti in jasnosti v družbinih izkazih, prav tako želimo tudi mi točnih in jasnih pojasnil, da je možno redno uredovanje in v javnosti izkazovanja.

Kaj še zahtevamo od slovenskih gospodinj? V današnjih časih se zahteva od zavednih Slovenk, da kupujejo svoje potrebščine pri slovenskih trgovcih. Prav tako moramo zahtevati od naših gospodinj, da izbirajo tudi pri onih mnogovrstnih predmetih, ki se uporabljajo v vsakdanjem gospodinjstvu. Poleg kave se uporablja skoro v vsaki rodbini tudi kavna primes, ki jo je do zadnjega časa v veliki množini razpečavala pri nas tuja nemška tvrdka Franck iz Zagreba. Odtar pa imamo domačo «Prvo jugoslovansko tovarno za kavne surrogate v Ljubljani», ki izdeluje znano izvrstno «Zvezdno» kavo, je že na tisoče slovenskih gospodinj opustilo uporabo tuje nemške Franckove cikorie in kupuje sedaj samo slovensko «Zvezdno» kavo. Želeti bi bilo torej, da v vsaki slovenski hiši za vselej izgine škatljica nemškega Franckovega izdelka in se jo nadomesti s slovenskim izdelkom. One gospodinje pa, ki prepuščajo nakup vsakdanjih potrebščin svojim uslužbenkam, naj redno pazijo na to, da jim trgovci morda iz površnosti ali nameroma ne vsili nemške Franckove cikorie, temveč jim postreže z «Zvezdno» kavo. Če se bo po tem navodilu ravnalo v vsakem slovenskem gospodinjstvu, bo kmalu izginila iz naših krajev Franckova cikorijska, obenem pa bo slovenski tovarni zagotovljen uspešen razvoj.

Umor v ljubljanski okolici. Včeraj zjutraj so našli na poti med Dravljami in Št. Vidom ubitega 60 let starega posestnika Andreja Tome iz Dravelj. Poleg mrtveca je ležal lesen kol. Je-li uboj ali roparski umor, nam še ni znano. Tome je imel navado, da se je po gostilnah med družbo zelo rad pobahal z denarjem in ni izključeno, da bi tega ne bil kdaj opazil kak nepoklican.

Odpuščenje rezervistov. Kakor se poroča, je vojna uprava po cesarjevem pooblastilu ukazala, da se imajo rezervisti nekaterih obmejnih zborov (7. in 13.) takoj odpustiti. Za odpust rezervistov v Bosni se izdeluje povelje in odide v bližnjih dneh na zborna zapovedništva. Če se vpošteva, da se z enim vojaškim vlakom lahko pelje en vojni bataljon, se razume, da bo trajalo precej časa, preden bodo vsi rezervisti doma.

Druga obravnava proti Vladimirju Sičinskemu, morilcu galiskega namestnika grofa Potockega, se je pričela dne 1. aprila pred Lvovsko poroto. Sičinskega zagovornik, državni poslanec dr. Levickij, je takoj začetkoma razprave stavil predlog, naj se proces odgodi, ker so bili porotniki izžrebani za mesec marec, ne pa za april. Državni pravdnik je protestiral proti predlogu. Vkljub temu je sodišče zagovornikovi zahtevi ugodilo ter odgodelo obravnavo na nedoločen čas.

Pred tržaškimi porotniki se je imel zagovarjati bivši pisar Foedransperg, ki je bil obtožen, da je dne 26. julija l. l. v svojem stanovanju z roparskim namenom umoril pevko Lucieno Fabry. Obtožen je bil tudi, da je hotel z izžjivimi povestmi ogoljufati škofovega tajnika Flega za večjo svoto. Prvemu zločinu so prišli tako na sled: Dne 27. julija je zapazil v Trstu dminar Viktorin Lakovič na dnu morja pri pomolu sv. Karla precej debel zavitek. Groza ga je stresla, ko je videl, da curlja iz zavitka kri. Opozoril je na najdbo redarja. Zavoj so potegnili iz vode in našli v obrisačo zavito in z žico prerezano človeško glavo, potopljeno s pritrjenim kamnom. Bila je glava francoske pevke iz Café chantanta Gambrius v Trstu, Luciene Fabry. Obrisača je bila zavita v papir z nastovom: J. R. von Foedransperg, Trst, Rojan 273. — V preiskavi je obdolženec dosledno tajil, na razpravi je pa priznal umor, toda je trdil, da ga ni izvršil namenoma, ampak slučajno v prepiru in v pretepu, ki se je razvil iz prepira. To priznanje je obudilo veliko senzacijo. — Foedransberga so obsodili na smrt na vešalob.

Zaradi znanja nemških napisov lauskega septembra se začne dne 19. aprila glavna razprava proti 23 obtožencem v porotni dvorani ljubljanskega deželnega sodišča. Obtoženi so zločina javnega nasilstva po § 98 k. z., za kateri določa § 100 kazni težke ječe od 1 do 6 mesecev.

Ustreliti se je hotela v Trstu vdova bivšega državnozbornskega poslanca Basevija, ker se je je valed moževe smrti polastil obup. Ranila se je težko, toda zdravniki upajo, da je rešijo.

Nesreča na morju. Minulo nedeljo popoldne je stopilo pet delavcev v čolnic, da se iz Lošinja odpeljejo domu. Ker niso bili v veslanju dovolj izvežbani, se je čolnič blizu Ravenske prevrnil; kljub hitri pomoči sta dva delavca utonila.

Zarota proti grškemu kralju. Rumunski časopis «Universal» pripaša iz Aten vest, da je policija odkrila zaroto proti kralju Juriju. V zvezi s to zaroto je bilo prijatih mnogo sumljivih oseb, ki večinoma pridajajo stranki bivšega ministrskega predsednika Rallisa.

S tužnim srcem javljamo prežalostno vest, da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo, poklicati k sebi našega iskreno ljubljeneega soproga, oziroma očeta, brata, strica in starega očeta, gospoda

Matevža Čadeža

hišnega posestnika

ki je po dolgi, mučni bolezni, previden s svetočajstvi za umirajoče, danes zvečer ob 9. uri v 70. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bode v nedeljo, dne 11. aprila 1909 ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Svete maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah. 190 —1

Nepozabljeni ranjki se priporoča v blag spomin in molitev.

KRANJ, dne 9. aprila 1909.

Marija Čadež roj. Kokalj, soproga. Anton, Konrad in Rudolf, sinovi. Antonija Primožič, roj. Čadež, Minka Cizel roj. Čadež, hčeri. Franc Čadež, brat. Josip Primožič, veleposestnik in gostilničar, Ivan Cizel, c. kr. sodni oficijal, zeta. Roza Čadež roj. Vakovnik, Marija Čadež roj. Kisovec, sinahi. Anton, Ivan, Rozi, Heil, Pavla, Franica, Anica, Darinka in Konrad Čadež, Josip, Michael, Mici, Anica, Ivanka in Milka Primožič, vnuki in vnukinje.

Venci se hvaležno odklanjajo.

Naročajte in širite naš list!

Zena s petorčki. Gospa Turner v Winstoru v North Carolina je rodila petorčke, in sicer tri dečke in dve deklici. Vsi otroci so zdravi in vsak tehta 4—5 funtov. Tako poroča «Daily Mail» iz New-Jorka. Ako bi ne zagledali luči sveta omenjeni petorčki ravno na dan 1. aprila in ako bi se to ne zgodilo ravno v Ameriki, bi človek mogoče še verjel tej vesti, tako je pa morda «Daily Mail» sam rodil veliko američansko častnikarsko raco, ki tehta celih šest funtov. Dober tek! Ravno za praznike se bo gostil z njo.

Protivojaško gibanje na Francoskem. V Toulonu je napadla množica delavcev v arzenalu nekega pomorskega častnika, ker je grajal nekega vojaka radi njegovega obnašanja. Delavci so se dejansko navalili na njega in častnik je moral, predno mu je prišla žandarmerija na pomoč, zbežati pred razjuženo množico v poslopje generalnega štaba.

Čudna dedščina. V Taonu pri Epinalu v Vogezih so izkopali pred par dnevi ostanke nekega delavca, ko je pretekla najemniška doba za grob. Ta delavec je umrl pred 12 leti. Rekli so, da se je zadušil. Sedaj pa so našli 20 louisdrov in 25 komadov po 10 frankov, katero je bil mož požrl, da bi jih «žaljujoči preostali» ne dobili v roke. Sedaj sta si razdelila to dedščino 2 sinova pokojnikova.

Zanimiva nebesna prikazen se je baje pokazala v Možkanjih pri Ptujju. Pokazala se je nenadoma v zraku trdnjava in sicer tako jasno, da so se razločevale natanko cevi, topov in razne zastave. Videli so vojake, ki so nosili tramove in gradili most. Ta fata morgana je trajala skoro tričetrt ure in povzročila velik strah pred vojsko in križanje mamjc za milostno sodbo.

Cesarja toži za 600.000 kron lekarnar Janay v Budimpešti. Njegov ded je posodil očetu cesarja, nadvojvodi Francu Karlu, 6000 dukatov. Janay ima od tega podpisano dolžno pismo. Svota z obrestmi in obrestmi od obresti znaša danes 600.000 kron. Tozadevno vlogo je kabinetna pisarna zavrnila. Janay je vložil po odvetniku drugo vlogo.

Nek krotilec levov na Nizozemskem je zbežal pred oštevajočo ga boljšo polovico v kletko k levom, se zaprl k njim in radostno vzdihnil, da se nahaja med svojimi mirnimi zvermi, ki so mnogo boljše nego huda žena.

Iz Avstrije izgnani grof poslanec v Italiji. Lani so iz Paterniona na Koroskem izgnali iredentovca grofa Foscarija, ki ima v Paternionu obširna posestva. Sedaj je grof Foscari z večino 1000 glasov izvoljen v italijansko zbornico.

40 milijonov rubljev je dovolila ruska duma za vojaške priprave in municijo. V tajni seji je pa dovolila 7 milj. 485.000 rubljev za dve leti za izboljšanje baltiškega brodojva.

KRISTINA OMERSA roj. Bučarjeva naznanja v svojem in v imenu svojega malega sinčka **FRANEKA** in vseh drugih sorodnikov prebrivko vest, da je Vsemogočni k sebi poklical predragega soproga, oziroma očeta, sina, brata, zeta in svaka, gospoda

Franja Omersa ml.
trgovca in posestnika

danes ob 7. uri zjutraj, po dolgi in mučni bolezni, previdnega s tolažili sv. vere. Pogreb predragega rajnega bode v četrtek, dne 8. aprila ob 1/6. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče. Sv. maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji župnijski cerkvi. Predragega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

KRANJ, dne 7. aprila 1909.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, ki so mi stali ob strani v najtežjih urah mojega življenja, me tolažili ob krutem udarcu usode, ki mi je vzela v najlepši dobi ljubljenega soproga, mojemu malemu sinčku dobrega očeta, ter vsem, ki so mi iskrali naklonjenost na ta ali drug način, nadalje vsem darovalcem krasnih vencev, slavnemu veteranskemu društvu in slav. kranjskemu mešanstvu, ki je počutila mojega nepozabnega soproga s tako obilno udeležbo pri pogrebu — moja najiskrenejša in najtoplejša zahvala.

Kristina Omersa
in ostali sorodniki.

Loterijska srečka dne 3. aprila t. l.
Gradeo 68 44 82 14 35

Eternit-Škrilj — Eternit-Škrilj

zelo trpežen strešni krov.

Samoprodaja za
: kranjski in tržiški :
sodni okraj pri tvrčki
„Merkur“ - Peter Majdič, Kranj.

105 — 1

Kolesa

in kar se zraven potrebuje; vse po nizkih cenah.

Harmonike

106 3—1

vsake vrste. Popravila se izvršujejo hitro in zanesljivo. Se priporočam

Pavel Bizjak, Kranj št. 102.

Kdor

hoče sebe ali svoje otroke oprostiti

kašlja

hrupavost, katar, zastizenja ustnega katar, krčevitega in oslovskega kašlja, naj kupi zdravniško proizkušene in priporočene

Kaiserjeve prsne karamele

s 3 smrekami. 18 24—20

5500 notarsko overoverjanih izpričeval.
Zavoj po 20 in 40 vin. — Doza za 80 vin.
Dobiva se v: **Lekarni v Trziču.**

Vir zdravja so brezalkoholne pijače med katerimi zavzemajo iz **Maršnerjevih**

šumečih limonadnih bonbonov

(okus malin, citron, jagod, češnje) pripravljene 97 10—2

ŠUMEČE LIMONADE

prvo mesto. — Samo pristne, ako imajo to varstveno znamko. L. tna peraba več kot 40 milijonov komadov. Edini izdelovalec: **Prva češka akcijska družba orientalskih slaščic in tvornic čokolad**

K. Vinograd, prej A. Maršner.
Glavna zaloga na Dunaju:
Josip Katz Vl., Theobaldgasse 4

Velezanimiv roman „Prokleta...!“

Spisal Emile Richebourg. Po E. Vacanovi prireditvi prosto poslovenil **Janko Leban**

je izšel.

Zvezek stane 50 vin.
«Prokleta...!» izide v osmih zvezkih in sicer je označeno nadaljevanje vsakega zvezka na zadnji strani. Drugi zvezek romana «Prokleta...!» se nadaljuje pod naslovom

„Volčji ubijalec prijet.“

Vsi zvezki se dobivajo v vsaki knjigarni ali pa pri založniku

V. Požgaju, knjigovezu : Kranj.

Kot 107

trgovski učenec

se sprejme takoj deček 14 do 16 let star, z dobrim šolskim spričalom in postenih staršev v trgovini mešanega blaga

M. Žigon, Škofja Loka.

Svoji k svojim!

Prodam več tisoč komadov

strešne opeke

iz samega portland cementa zase izdelanega. Sprejemam naročila za vse vrste **betonskih izdelkov** n. pr. stopnice, bangarje, korita za živino in za vodnjake, okvirje za nagrobne krste i. t. d. Izdelujem tudi žične ograje s cementnimi stojali ali verejami.

Ivan Waland, posestnik
Hlebce pri Lescah, Gorenjsko.

Leopold Lavš -- Trzič (Gorenjsko)

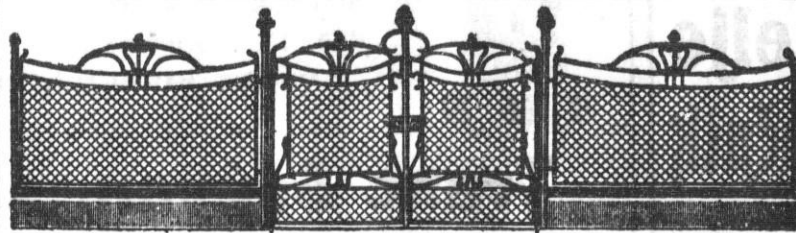
Portland cement garantirano najboljšje vrste!

Bičja za strope v vsaki množini, kakor tudi manufakturno, špecerijsko in galanterijsko blago, nadalje kuhinjske posode, usnja, vsake vrste klobukov, otroške vozičke in drugo raznovrstno blago imam po najnižjih cenah v zalogi.

102 3—1

Pozor! Zidarji in stavbeni podjetniki Pozor!

Portland- in roman-
cement vedno sveži
za izdelovanje ce-
mentne strešne ::
opeke, za zidanje
najsposobnejši, tra-
verze, trsje za obi-
ljanje stropov, cevi
iz kamensčine, ::
cevi za vodovode,
strešne lepenke in
druge za stavbe po-
trebne predmete po
najnižjih cenah. ::

„MERKUR“ - Peter Majdič, Kranj
trgovina z železnino in špecerijskim blagom

Portland-
in roman-
:: cement.
Traverze.
Cevi za vo-
:: dovode.

Pozor! Zidarji in stavbeni podjetniki Pozor!

Iščejo se

905-4

zmožni potniki

za prodajo gospodarskih strojev. Le res zaupanja
vredne osebe naj pošljejo svoje naslove pod »P. M.
Nr. 3697« na Rudolf Messe, Dunaj I., Seiler-
stätte 2.

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 10 52-13

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

V Newyork

Canado

Juž. Ameriko

Odhod iz Ljubljane vsak torek.

Pozor!!

12 52-33

Samo 6 dni

vozijo francoski brzoparniki La Provence, La
Savoie, La Lorraine in La Touraine iz
Havre v Newyork. — Najkrajša črta. —

Veljavne vozne listke in brezplačna pojasnila
daje konc. potovalna pisarna

Ed. Šmarda, Ljubljana

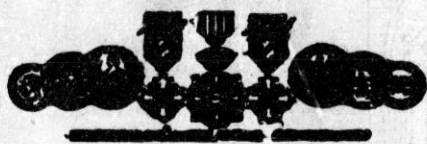
Dunajska c. 18, nasproti znane gostilne »pri Figovcu«.

Glinaste peči 16 52-49

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi
kipe, vaze in druge glinaste izdelke v
vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in
glinastih izdelkov v Ljubljani.

Zobotehnični atelje Oton Seydl

v Roosovi hiši nad prodajalno
v Kranju.

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali
brez nebné plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje
VRAYNALNICE in OBTURATORJI so izvršujejo po NAJ-
NOVEJŠIH METODAH. 78 52-13

Sprejemne ure vsako nedeljo in ponedeljek
od 8. ure dopoldne do 5. ure popoldne.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

77 52-13
Dobri se
v
lekarstvu
ščitnik

Proda se

95 2-2

lepo posestvo

v radovljiškem okraju pri državni cesti.
Meri 40 oralov. Hiša in hlev sta nova,
ker sta pred leti pogorela. Redi se lahko
15 glav goveje živine, 4 konji ter 15
prašičev.

Tudi se proda le polovica ali manj
zemljišča s hišo in živino ali tudi brez
živine, oziroma kakor se pogodi.

Naslov pove upravništvo »Gorenjca«.

Od c. kr. namestništva oblastveno
dovoljeni urad za revizijo in reklama-
cijo tovarnih listin vseh vrst in pisarna
za poizvedbo tarifov

L. Jandl Trst

prevzame brezplačno revizijo vseh to-
vornih listin proti 30% deležu najdenih
diferenc.

Doposljite nam torej takoj franko
vaše tovarne listine letošnjega leta in v
treh dneh dobite poročilo o rezultatu
revizije.

14 52-21

Novica.

Singerjev

„66“
najnovejši in
najpopolnejši
šivalni stroj
20. stoletja.

93 5-2

Singer Co.,

delniška družba
šivalnih strojev

v Kranju

nasproti c. kr. pošte št. 53.

Novica.

Izvirni
Singerjevi
šivalni stroji
se kupujejo
samo v naših
prodajalnah.

Ljubljana
Prešernove ulice 9

Gričar & Mejač

Ljubljana
Prešernove ulice 9

uljudno naznanjata, da je zaloga za spomladansko sezono tako v oblekah
za gospode in dečke kakor v konfekciji za dame popolna in se priporo-
:: čata za prav obilen poset, zagotavljajoč točno in solidno postrežbo. ::

96 6-2

Frano Omersa v Kranju prodaja dobro in po ceni železno in žepno orodje, vitke kotle Maria Zeli, orodje za obrt, gospodinjstvo in kmetijstvo, sveže seme, travnate, detelje, lucerne in domače.

41 27

Zobozdravniški Zobotehniški :: atelje dr. Edvard Globočnik

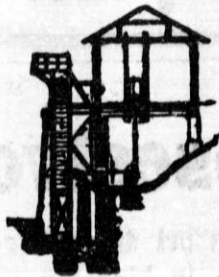
v Kranju 1 52-81

Je od 16. septembra 1908 slav. občinstvu na razpolago

**vsaki dan in
tudi v nedeljo.**

G. Tönnies

v Ljubljani 52-4
89

tovarna za stroje, železo in kovinolična priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Motorje za bencin in surovo olje, najcenejša gonilna sila.

Zaradi ogromne zalogo sveže naj-
spomladanske in poletne konfekcije za dame, mo dernejše
gospode, deklice, dečke in otroke prodaja že pri-
četkom sezije tudi pod lastne cene.

Na zahtevo pošiljam na deželo tudi brez povzetja.
Naročila po meri za dame in gospode bodo najhitrejša
in najfinejša izvršena na Dunaju. 103 8-1

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

Steckenpferd lilijino mlečno milo

58 42-9

Najmilejše milo za kožo
:: kakor tudi za pege. ::
Dobiva se povsod.

Otroške vozičke

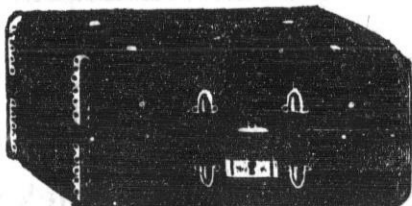
od navadne do
najfinejše vrste
vedno v zalogi
po zelo niski
ceni
priporoča

J. Kocmut

trgovina z galanterijo in drobninami
v Kranju 83 6

ter vse v to stroko spadajoče predmete, kakor tudi

potovalne
in počne
kovčke.

Daje priporočam cenj. damam različne pred-
tiskarije na platno za ročna dela, Juta,
Cogress, platna v različnih barvah ter
svilo in svilnat garn.

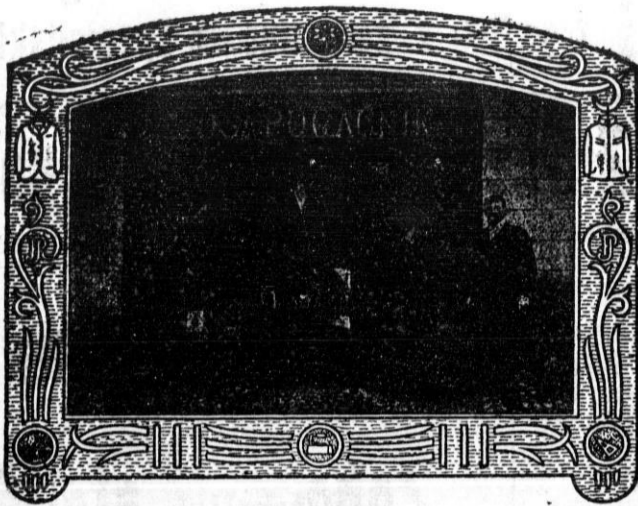
Cene nizke! Blago solidno! Postrežba točna!

POZOR! SLOVENSKO PODJETJE! POZOR!

Slavnemu občinstvu se ujudno priporoča
dne 11. februarja 1909 na novo otvorjena
velika manufakturna trgovina

Franc Souvan, sin - Ljubljana
v stari Souvanovi hiši na Mestnem trgu št. 22.

80 48-6

Josip Pogačnik

krojaski mojster v Radovljici

priporoča cenjenemu občinstvu

svojo delavnico v izdelovanje vseh vrst
oblek za gospode, uradniških uniform,
salonskih, turistovskih in lovskih oblek
ter ogrinjal.

Vedno bogata zaloga angleškega, francoskega
in brnskega sukna. — Naročila se izvršujejo
po najnovejšem kroju točno in ceno ter se
sprejemajo popravila.

Specijalist v izdelovanju frakov in salonskih sukenj.

Zajamčena je vestna izvršitev naročenega dela na-
tančno po meri in izbranem kroju ter po želji na-
ročnika. — Kdor si želi nabaviti elegantne, fine,
obenem trpežne in vsem zahtevam ustrezajoče obleke,
naroči si jih naj pri tej tvrdki in postal bo stalen
naročnik. 86 52-6

Veletgovina galanterijskega, norimberškega, mod-
nega in drobnega blaga ::

Anton Adamič, Kranj, Glavni trg

priporoča

4 13-14

za spomlad svojo dobro sortirano zalogo ravno došlih predpasnikov, modernih ženskih
pasov, najpripravnejših modrcov, fine vlasne garniture, kravate, srajce, ovratnike,
prsnike, zapestnice, nogavice in sploh vse v to svrhu spadajoče potrebščine.

Glavna tovarniška zaloga otroških vozičkov, potovalnih kovčegov (za Ameriko),
košaric in najnovejših tržnih tašk.

OPOMBA. Radi velikih nakupov raznega blaga so cene znatno nizke in brez konkurence.

Na drobno in debelo! **Na drobno in debelo!**

Slovinci, ne zablite družbe
SV. CIRILA IN METODA!

Zaloga vsakovrstnega
● lesenega, železnega ●
in poblazinjenega pohištva
Puc & Comp.
v Ljubljani, v Kolizeju, na Marije Terezije cesti št. 11

5 52-39

Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus

urar v Kranju

poleg lekarne.

Ustanovljeno leta 1885.

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlatnine in srebrnine ter
optičnih predmetov. Popravila točno in ceno. Najnižje cene.
Priznано izbornо blago.